

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partium Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

Exercitium tertium conformationis Voluntatis humanæ cum Divina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

EXERCITIUM TERTIUM

*Conformitatis Voluntatis Humanae
cum Divinae.*

CAPUT I.

*De naturâ conformitatis huius, nec
rationibus ad eandem nos obligan-
tibus.*

*De vitâ se-
litariâ.
1. Cor. 6.
10. 17.
Isaias 62.*

Perfecta conformitas voluntatis humanae cum divina, juxta mentem S. Bernardi, est unitas una sola voluntas: *Qui adhaeret Deo, unus spiritus est, sicut & nos unum sumus.* Eadem voluntas humana ita subordinatur & transigitur in Divinam, ut renuncians ac negando se, nunquamque proprium velle, remaneat quasi non volens, sed voluntas Dei in eâ, uti ait Propheta: non est ultra voluntas propria, sed voluntas Dei: non est alia voluntas humana, sed Divina: & si voluntas humana non propter velle vult; sed propter executionem duntaxat illius, ad quod proclivem conspiciuntur. Quâ de causâ conformitas vera non est per modum unitatis, non per modum unionis: quia anima conformata Deo unam solam habet voluntatem cum Deo: cum voluntas Dei sola sit, quae motus humana solum exequatur.

Pergit
mitas
am ve
rum et
d, qu
est fac
ndarus
in facit
riofita
ntenter
ara & i
tem ac
ontra v
it qua
riam ce
Insup
nitatis
tonis, p
um mo
e volun
ur in eâ
licitipul
icuti ec
olet, ju
in corpe
mas. I
nae cui
non er
volunt
rellecu
leum e
volunt
in quar
quanti
ducitur
Et
modò
quar
comm
Dei co

Pergit ulterius Bernardus, dicendo, quod vera con-
 mitas non solum est unitas volendi idem; sed aliud
 am velle non valendi: non tantum se privat actu;
 rum etiam potentia: non solum vult; sed non nisi il-
 li, quod Deus vult, velle potest: *Etiamsi velit, non
 est facere contra voluntatem Dei, asserit S. Ambrosius*
 datus in dicto Apostoli Joannis: *Qui natus est ex Deo, P[sa]. 118.
 non facit peccatum, nec potest facere. Quod si habitus*
 tioli talis vis est & potentia, ut moraliter hominem im-
 potentem reddat ad bonum; quanto magis virtus confir-
 mata & radicata in Voluntate Dei animam reddet inha-
 rem ac moraliter impotentem ad operandum aliquid
 contra voluntatem Dei? Perfecta igitur conformitas
 est quaedam quasi impotentia faciendi voluntatem pro-
 priam contra voluntatem Dei.

Insuper haec conformitas non solum est per modum
 nitatis; sed, uti docet Angelicus, est per modum opera-
 tionis, per modum addiscendi a Deo Doctore, & per mo-
 dum mobilis a Deo movente. Etenim non tantum unit
 voluntas Divina cum humana; verum etiam opera-
 tur in ea, illuminando ipsam, veluti Magister illuminat
 discipulum suum; & movendo ac gubernando illam,
 sicut eques equum, cui insidet, movere & gubernare
 solet, juxta Apostolum: *Glorificate, & portate Deum*
in corpore vestro: sicut equus sessorum ut exponit S. Tho-
mas. Divina igitur voluntas unit se nostrae instar for-
 mae cujusdam assistentis, instar intelligentiae cujusdam
 non errantis, purgando, illuminando & perficiendo
 voluntatem nostram: *Deus illuminat, immutando in-*
tellectum & voluntatem: & purgat a defectibus intel-
lectus & voluntatis: & perficit in finem intellectus &
voluntatis. Sicut si dicamus, visum corporalem purgari,
in quantum remouentur tenebra: illuminari vero, in
quantum perfunditur lumine: perfici, secundum quod per-
ducitur ad cognitionem colorati.

Et haec satis de essentia virtutis hujus. Videamus
 modo rationes nos ad hanc conformitatem obligantes,
 quarum duae sunt: prima universalis est, & omnibus
 communis: secunda propria est iustorum & in gratia
 Dei existentium,

¶

Prima,

CONSTITUTIO
 DE...
 ...

- 1.2. q. 93. Prima, quia, si voluntas Dei æterna lex est, manifestabilis, ac prima regula cujuscunque bonæ operationis, & contra verò, voluntas humana est lex imperiosa in operari defectibilis, Divina se conformet voluntati humana, & ab illa voluntas humana regulatur, & ab illa voluntas humana regulatur ac gubernetur, necesse est. Et hæc subditio necessaria est: quia sicut Deus est causa unius omnium rerum, ita etiam est universalis gubernator quia ejusdem est rem producere, & ei perfectionem quod ad gubernationem pertinet. In nobis ergo consideranda sunt principia: intrinsecum unum est ratio & voluntas humana: extrinsecum unum quod est ratio & voluntas Divina. Humana non est sufficiens ad rectè gubernandum, quantum est gubernata & regulata à Divina. *Psal. 4. Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine. Angelus Lumen rationis humanae debet esse regula nobis actionum, at in quantum est lumen vultus Dei, derivatum à vultu Dei.*
- 1.p. q. 103. art. 5. Secunda ratio est unio voluntatis Divinae cum humana mediante gratia. Nam, ut bene docet Angelus, in justificatione nostra non solum datur nobis gratia, etiam ipsemet Spiritus sanctus datur, & motus. *2. Pet. 1. Ut per gratiam efficiamur Divinae consortes. Non Aded, ut si Deus non esset in anima iusti per barum immensitatis, esset ibidem per unionem. tia. Hac unio ex triplici probatur capite. Primo quia anima iusti juxta Apostolum, est vivum & Dei Templum: ergo proprie & realiter hoc ratione debet Deus: Nescitis, quod Templum Dei estis, & Spiritus Dei habitet in vobis? Secundo, quia perfecta amicitia, veluti illa est, quam contrahit gratia non affectivam duntaxat, sed etiam realem & effectivam amantium inter se requirit præsentiam. Tertio, quia gratia veros & proprios Dei Filios, licet adoptivos efficit, ergo per unionem & communicationem propriæ Naturæ: Videte, qualem charitatem debetis notis Pater, ut Filij Dei nominemur, & simus. Ergo metli nobilitas Filiorum Dei in statu gloriæ excedit*
- 1.2. q. 19. art. 4. *Psal. 4. Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine. Angelus Lumen rationis humanae debet esse regula nobis actionum, at in quantum est lumen vultus Dei, derivatum à vultu Dei.*
- 1.p. q. 43. art. 4. *2. Pet. 1. Ut per gratiam efficiamur Divinae consortes. Non Aded, ut si Deus non esset in anima iusti per barum immensitatis, esset ibidem per unionem. tia. Hac unio ex triplici probatur capite. Primo quia anima iusti juxta Apostolum, est vivum & Dei Templum: ergo proprie & realiter hoc ratione debet Deus: Nescitis, quod Templum Dei estis, & Spiritus Dei habitet in vobis? Secundo, quia perfecta amicitia, veluti illa est, quam contrahit gratia non affectivam duntaxat, sed etiam realem & effectivam amantium inter se requirit præsentiam. Tertio, quia gratia veros & proprios Dei Filios, licet adoptivos efficit, ergo per unionem & communicationem propriæ Naturæ: Videte, qualem charitatem debetis notis Pater, ut Filij Dei nominemur, & simus. Ergo metli nobilitas Filiorum Dei in statu gloriæ excedit*
1. Cor. 3. *et Spiritus Dei habitet in vobis? Secundo, quia perfecta amicitia, veluti illa est, quam contrahit gratia non affectivam duntaxat, sed etiam realem & effectivam amantium inter se requirit præsentiam. Tertio, quia gratia veros & proprios Dei Filios, licet adoptivos efficit, ergo per unionem & communicationem propriæ Naturæ: Videte, qualem charitatem debetis notis Pater, ut Filij Dei nominemur, & simus. Ergo metli nobilitas Filiorum Dei in statu gloriæ excedit*
- Suarez. li. 12. de Trinitate. c. 5. *notis Pater, ut Filij Dei nominemur, & simus. Ergo metli nobilitas Filiorum Dei in statu gloriæ excedit*
1. Joan. 3. *notis Pater, ut Filij Dei nominemur, & simus. Ergo metli nobilitas Filiorum Dei in statu gloriæ excedit*

manifestanda sit; in presenti nihilominus vita per gratiam & virtutem, aliquo modo manifestatur & patet: Sicut lux abscondita in manibus apparet per rimulas S.Th. 1. cit. S. Th. 1. cit.

Hac igitur supposita veritate, quod Deus cum attributis suis, cum Personis Divinis, Patre, Filio & Spiritu Sancto verè ac propriè reperitur per illapsum in anima mediante gratia, debet ille, tanquam primus motor, imperio Divinæ suæ voluntatis regere & gubernare voluntatem nostram: Etenim in omnibus potentiis motu vis ordinatù secundum movens non movet, nisi virtute proprii moventis Inferior potentia, uti voluntas humana est, moveri & regulari debet à superiori, qualis est Divina.

Modus subordinationis hujus (docente ita eodem Angelico) exculpendus est & desumendus ab exemplo Christi, qui secundum Humanitatem in omnibus movebatur nutu Divina voluntatis, & secundum voluntatem rationis nihil volebat, nisi quod sciebat Deum velle.

Considera igitur sanctissimam illam Christi animam, quomodo per seicetiam beatam & infusam semper ac continuè contemplabatur æterna Divinæ voluntatis decreta, iisque in omnibus perfectissimè se conformare procurabat, in re, in modo, & in fine. Primò, in re: Quæ placita sunt ei, facio semper: & à meipso facio Ioan. 8. nihil. Secundò, in modo: Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Tertiò, in fine: Non quero gloriam meam, sed ejus, qui misit me, Patris. Similis huic sit noster operandi modus, necesse est: semper lumine sanctæ fidei contemplando scopum Divini beneplaciti, ei nos in omnibus conformando, & volendo hoc idem, quod Deus vult, & in modo, & propter finem, quem ille intendit.

33

CAP. II.

De effectu huius Conformitatis.

Effectus, quem hæc in animâ causat conformitas, fructusque inde proveniens mirabilis est: sed etiam Deiformem & Deificam: Est autem Deiformis seu Deifica, quâ quidquid volumus, Deî gloriam volumus. Nam sicuti voluntas conformiter docet Angelicus, vocatur voluntas humana, per participationem, in quantum est nata obedire Divinâ, ita humana dici potest Divina & Deifica, per participationem, in quantum est nata obedire Divinâ, formando nostram cum Divinâ.

S. Bernardus supra verba illa Apostoli: *Non revelatâ, facie gloriam Domini, exponit (voluntatem Domini) speculantes, in eandem imaginem transformamur.* Unde concludit: Transformamur, cum conformamur: quia conformare se cum voluntate Divinâ idem est, quod in illam transformari, & Deificari. Et si per scrutatio Majestatis formidolosa, subjungitur: *Sanctus, quia scrutator Majestatis opprimatur gloria: sed voluntatis (scilicet scrutatio) tamquam pia.*

Quare conformitas merito appellatur à D. Bonaventurâ & aliis *Deiformitas*: Conformitas est Deiformitas. Qui est virtus quædam, quæ format, & quasi informat animam nostram novâ quâdam & Divinâ formâ, quæ est voluntas Dei, & dum Natura Dei se communicat sua quoque Divina communicat attributa. Primum efficit animam immobilem, cum soli voluntati Divinæ immutabili innititur: Tunc enim mens humana à voluntate libera est, cum Deo innititur: quia solus Deus immutabilis est: Ego Deus, & non mutor. Secundum facit eam impeccabilem, quia Peccatum est contra legem æternam, quæ est voluntas Dei, aut est voluntarius à Deo. Summa vinâ regulâ, in eâ, voluntate recessus. Qui ergo semper se conformat.

conformat voluntati Dei, conservando se in hoc statu, non peccat, nec peccare potest. Reddit quoque animam quodammodo omnipotentem: *Qui sunt volun- S. Bon. 10. 2. tati Divina conformes, sunt quasi Divina voluntatis, Diat. Salut. impotentibus.* Mutant namque voluntatem propriam tit. 8. c. 1. p. in Divinam, quæ in illis rebus, quas Deus absolute vult, p. 9. 19. art. *semper implentur.* Insuper virtus hæc animam adimplet 6. *omni consolatione & dulcedine: Non est aliud spirituale gaudium (docet S. Bonaventura) quam spirituales con- S. Bonav. formitas cum voluntate Dei. Et tale est, ut superet, Diat. salut. tollatque omnem amaritudinem. Sit quancumque tit. 8. cap. 1. tribulatio, quocumque in illâ consideratur Divina som. 2. voluntatis beneplacitum, grata redditur, & amabilis, Quia juxta doctrinam Angelici: Qui amat aliquid se- S. Th. cõtra cundum se. & propter se ipsum, amat per consequens omnia, Gen. c. 76. in quibus illud invenitur, ut qui amat dulcedinem per se ipsam, operiet, quod omnia dulcia amet. Hæc dulcedo per essentiam est voluntas Dei: ergo non tantum est amabilis in se; sed etiam quodcumque aliud objectum tale efficit, ubicumque reperitur: neque duntaxat dulcem apparere facit voluntatem Dei; sed etiam tribulationem, quocumque loco & tempore invenitur illa.*

CAP. III.

De objecto huius Conformitatis.

Objectum voluntatis nostræ, in quantum conforme voluntati Dei, idem planè est cum objecto voluntatis Divinæ. Cùm enim voluntas nostra fiat res eadem cum voluntate Dei, velle & non velle debet id, quod vult & non vult Deus. Hanc esse veræ conformitatis regulam docet S. Bernardus: *Quod certum est sub. nost. Deum velle, omnino velle: & quod certum est Deum nolle, vult. Div. omnino exetari; at quod dubium est, suspensam habere voluntatem, donec certò constet. Quæ de causâ virtus amanda est, compertum enim habemus, eandem amari à Deo: virtum odio persequendum, certum namque est,*

Deo odio esse impium & impietatem eius: in his bene
 quæ indifferentia sunt, & ex natura sua neque bona unio
 mala, nos quoque indifferentem gerere debemus eluti n
 usque per testimonium aliquod, sive intrinsecum, or po
 extrinsecum, innotescat nobis voluntas Dei. ategit

Verum, ut, descendendo ad casus in particulari Unde
 gis distinctè procedamus, ad quinque capita de mta,
 omnia, in quibus nos conformare debemus volentiam nam

Primum erit circa distributionem bonorum, hoc est
 bona Natura, sive Gratia. Secundum, circa toleran Christ
 in rebus adversis. Tertium, circa gaudium in conce
 prosperis. Quartum, circa peccata, non quod deter
 pam; sed quod ad permissionem eorumdem. Quam
 & ultimum circa dubia. melius

Et ut exordiamur à primo, res certissima est, A me sa
 data in scriptura sacra, Deum diversis diversimodis sciti, s
Matth. 25. tribuere dona sua: *Et uni dat quinque talenta* ne h
Cat. S. Th. autem duo, alij verò unum. Per nomen talenti, in Theo

Chrysostomus, *diversas gratias intelligimus, quæ unum* num
tradita sunt, & in particulari, in ordine superiorum Deur

Ioan. 1. De plenitudine ejus omnes accipimus, gratiam prope & an

Ephes. 4. sed secundum mensuram donationis Christi. Quod semper

Sup. Epi. ad est dicere, ut exponit S. Thomas, non ex fato, non ex lege

Eph. 4. non ex merito, sed ex donatione Christi: quia, sicut gratia
 potestate Christi est dare, vel non dare; ita dare tantum
 vel minus. creatur
 iam

Ex dictis evidenter probatur, qua ratione in divisi ordi
 talentorum & gratia nos conformare debeamus vult
 rati Dei: quia hoc ipsum, quod Deus vult, velle de
 mus, & quotiescung; Deo placet tantam & non major
 mihi concedere gratiam, eadem contentossum, meo
 sanctissima ejus voluntati in eadem dispositione conde

In Epist. ad mem oportet. Ne doleas, consulit S. Chrysostomus, qu
Epist. 4. alius te conspicias inferiori in talentis natura & gratia

Quia si plus gratia illi donatur, plus etiam laboris illi infu
cumbit, & majorem etiam rationem est redditurus. xilia

esto sis inferior in donis, dignum tamen Christi meo tate
 brum es in corpore mystico Sanctæ Ecclesiæ. Non dub

1. Cor. 12. bona consequentia, inquit Apostolus: *Pes non est manus* Div
auris non est oculus: ergo non est de corpore. Siquidem for
 infl

benè respondet Chrysoſtomus, hoc non facit ſitus,
 unio. Eſto pes non ſit conſtitutus in tam d gno ſitu,
 eluti manus, nec auris in ſitu oculi; omnes nihilominus
 corpori uniti ſunt, corpori partes ex ſtant, ſpectant ad
 integritatem & ornamentum ejuſdem corporis. Ad
 eundem modum, ſi aliis inferior aſſumeris quo ad ta-
 ſentia, Chriſto nihilominus unitus eris, & veluti pars
 ornamentum & gloriam conferes corpori Chriſti: &
 hoc tibi ſufficere debet, quod concurras ad gloriam
 Chriſti juxta meſuram gratiæ ab eodem Chriſto tibi
 conceſſæ. Verùm dicit quipiã: ſi meſura gratiæ à Deo
 determinata eſt, mea quoq; perfectio & ſanctitas deter-
 minata erit: ergò non potero ſemper eſcere de bono in
 melius in perfectione. *de virtute in virtutem, ſimilando Pſal. 83.*
 me ſanctitati Dei, juxta Divinum oraculum: *Eſtote per-*
fecti, ſicut & Pater vester cœleſtis perfectus eſt Pro ſoluto- *Matth. 5.*
 ne hujus dubij advertendum, quod, ut optimè notant *Suarez de*
gratia.
 Theologi, tamen ſi gratia ex natura ſua non habeat termi-
 nam intrinſecū, eſcere namq; poteſt in infinitum, cum
 Deum perfectius & perfectius in infinitum cognoscere
 & amare poſſimus, veluti Deus in ſeipſo infinitus eſt,
 ſemper plus cognoscibilis & amabilis; nihilominus de
 lege ordinaria terminum habet extrinſecum: & hic eſt
 gratia Chriſti, reſpectu gratiæ cujuſcunq; alterius
 creaturæ, quancunq; perfecta ſit, comprehendō ec-
 iam ſanctiſſimam Virginem. Adhæc duo ſanctorum
 ordines diſtinguendi ſunt: unus ſuperior veluti Apo-
 ſtolorum & quorundam paucorum aliorum: inferior
 alter aliorum ſanctorum: primus eſt terminus extrin-
 ſecus reſpectu ſecundi, quia nullus. eſto etiam ordi-
 nis hujus ſupremus exiſtat, neque inſimum primi ordinis
 attingere poterit: juxta commune dictum: *Supremum*
inſimi non attingit inſimum ſupremi: etenim deſunt ei au-
 xilia etiam ſufficientia, quibus pervenire poſſit ad ſancti-
 tatem primi ordinis: & cum hoc reſpondetur propoſito
 dubio. Poteſt gratia, quam habes, eſcere in infinitum;
 at juxta legem ordinariã, & ſecundum juſtam ſuamq;
 Divinæ Providentiæ diſpoſitionem non reſcet niſi con-
 formiter meſuræ Divinorū inspirationū, Divinorumque
 influxum efficacium, quæ tibi à Deo comunicabatur.

CONSTITUTIO
 DE REBUS
 PUBLICIS
 CIVITATIS
 PADERBORNENSIS

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Unde. quotiescunque cœlestibus correspondet etiam rationibus, quibus Deus tibi loquitur, te vocans idem ad illam, quam Deus à te requirit, perfectionem non ad illam, qua quidam alius Sanctus dotatus majorem habebit vocationem & gratiam.

Hæc est œconomia gratiæ. Divinæ Sapientiæ, Diviniq; Dominij libertas & independens, ordine Naturæ, & in ordine Gratæ, prout

1. Cor. 12.

Dividens singulis prout vult: distribuit & disponit ordine Naturæ, & in ordine Gratæ, prout Divino huic beneplacito totaliter nos conformari Divinæ eius voluntati nos ex toto resignare, omnia dona, supra omnia beneficia, super omnia gloriam & gloriam nos stabilire & fundare debemus implenda sanctissima eius voluntate: desideramus adimpletionem voluntatis eius, quam acquiritur cujuscunque gratiæ, sanctitatis & perfectionis

S. Bernard.

Quod est, ut loquitur S. Bernardinus, sub Divina annihilari, non desiderando aliud, quam voluntatem Dei, & quæcunque alia, in quantum unita & conformata sunt voluntati Divinæ.

S Gertrud.

De quadam Sanctâ legitur, quod constituta apud El. culo vitæ, suspirans dixerit: O quam libenter moreretur! Replicaverunt alij, qui erant prælati, quomodo, sine Sacramentis? Responsum dedit characteribus indelebilibus merito cordibus nosculpendum: gratissimum mihi esset mori cum sanctissimis Sacramentis; ast quia id non placet Divinæ voluntati, quæ modò aliter de me disposuit, Deo præfero voluntatem. Ab hac sanctâ Personâ discimus modum mortificandi nostros appetitus, modum pugnandi, hostes & inimicos nostros, modum resistendi cunctis tentationibus, semper respondendo: Deo præfero voluntatem.

S August.

nihil sit, nisi quod Omnipotens fieri voluit, faciendo, Et quamvis malum ut malum non sit appetibile; nihilominus malum, prout est terminus objectum Divinæ voluntatis, non solum appetibile est

sponte etiam desiderabile, & Sanctis delectabile; qui hac
 te vocat consideratione armati & fortificati in majoribus etiam
 sectione corporis doloribus per sentiebant refrigerium & animæ
 s. dotationem: *Propter abundantem Dei gratiam, 2.2. q. 133.*
 m. *ua fortis elevat animam ad Divina, in quibus delecta- art. 8.*
 m. *ar, quam à corporalibus pœnis afficiatur.* Cum hoc
 m. *amen non prohibetur, quò minus in oratione Deo*
 & *proponi possit effectus quidam contrarius, aut contra-*
 o ut *rum desiderium voluntatis nostræ; verum, ut affectus*
 nform *le sit rectus, debet esse conditionatus (si nimirum ita*
 are, *Divina placeat voluntati) conformando & resignando*
 er omni *nos ex toto voluntati Dei superiori & absolutæ: juxta*
 ebeamus *exemplum à Christo nobis exhibitum in horto: ubi*
 sideramus *proponendo Patri æterno desiderium & parus inferioris*
 acquirit *inclinacionem, ne videlicet mortem subiret; apposuit*
 tionis *conditionem (si vis) conformando se voluntati supe-*
 Divina *riori Patris æterni.*

Teritiò, hanc virtutem quoque exercere debemus in
 & con *rebus prosperis, cunctisque aliis, quæ juxta votum*
 n volunt *nostrum eveniunt. Etenim commune axioma est,*
 a *quod de duobus bonis majus est appetendum: quando*
 n *ergò concurrunt delectatio creata creaturæ & delecta-*
 n *tio increata voluntatis Dei, huic debetur primatus.*
 n *In hoc principaliter te oblectari, & ab hoc stimulari de-*
 n *bes ad operandum. Exempli gratia: quando in cibo*
 n *aliquo percipis delectationem, non tibi persistendum*
 n *est in sapore illo materiali; sed cogitandum, alium*
 n *ibidem latere saporem spiritualem occultum, longè*
 n *nobiliolem & suaviorem, qui est condimentum volun-*
 n *tum voluntatis Divinæ, volentis & jubentis, ut utaris*
 n *creatura illa pro tui restauratione.*

Hic est verus cibus animæ, quia juxta oraculum
 Christi: *non in solo pane vivit homo; sed in omni verbo, Matth. 4.*
 quod procedit de ore Dei: & fuit proprius Christi cibus:
 Cibus meus est, ut faciam voluntatem Patris mei, qui in *Joan. 4.*
 cœlis est. Nam licet operatio Christi meritoria, eo
 ipso, quod fecerit voluntatem Patris, non conservavit,
 nec auferit in Christo vitam gratiæ, quæ ab instanti
 conceptionis suæ perfectissimæ adæquatè conservata
 fuit à gratia unionis; nihilominus, quod se conformavit
 E s volun -

LOVSI
 DEACT
 OVI

voluntati Patris, summæ fuit oblectationi an-
ctissimæ Christi, veluti cibus materialis corporis
solet delectationem & consolationem.

Quartò, conformitas nostræ voluntatis cum
extendenda quoque est ad occasiones occurrentem ei-
pore illo, quo nos cum proximis à recto virtutum se-
deviamus, & peccamus. Quamvis enim peccare mal-
malum sit; attamen Voluntas Dei, qua per modum

S. August. (quod sic secundum Theologos, negando gratiam
S. Thomam. efficaciæ, & præbendo naturã, scilicet, concursum generis lab-

in se sancta, iusta, ac omni laude, gloria & honore volu-
est, eique nos conformare debemus: moverentur exque
justissimis & sanctissimis finibus, qui sunt man- lo ac
Divinorum attributorum: Justitiæ quidem in castanc d
dis peccatis; Misericordiæ in remittendis culpis; Prophet
tatis etiam humani arbitrii, Humilitatis, quæ nãticipieba
eo, qui peccat: unde hunc in finem superbo, secus mo

Serm. de Augustinum, expedit casus, ut sic se humiliet. *ba. i. i.*
verb. Doctr. In triplici statu, seu tribus modis Divinam vol-

confiderare possumus. Primo, cum vult bonũ *Sec. Super a*
quando impedit malum. Tertio, cum illud per- *guebat*
In quolibet dictorum modorum laudanda ac glori- & in v
est à nobis Divina voluntas, regulando nos ju- *Sacerd*
eique nos conformando, nec non gratias ageado *bant d*
bono duntaxat, quod facimus, verum etiam ratio- *Sec*
rium malorum, quæ per gratiam ejus subterfugim- *Samu*
quod dignetur illa impedire, removendo peccati- *Te*
cationes, divertendo intellectum à malis cogitatio- *Somn*
eumq; ad bonos cogitatus inclinando: seductorem *erit i*
gelum compescendo, & bonum Angelum tutorem *in for*
forando. Et si quandoque malum aliquod per m- *piim*
hoc quoque nos resignare debemus modo jam dicto *& do*

Huic *millivæ* voluntati Dei conformabat se
sanctissima Christi in hortu. Siquidem non solum
calix mortis suæ à se transiret, orabat; sed multo mag-
calicem amarissimum peccatorum, ac damnationis
tantarumque animarum amoveri precabatur. Et qui
do talem esse permissionem Dei cognovit, eidem se per-
sus conformem ostendit, dicendo: *Non mea sed tua vo-*
luntas fiat. Huic etiam se conformant Beati in cel-

quoque Angeli custodes nostri, ac eidem in terris honorantes se conformare debent.

Denique in rebus etiam dubiis & indifferentibus sanctis huius Divinæ conformitatis exercitio nobis vacante est, duo præsertim observando: primum, *suspensæ voluntatis*, quousque certi sumus de Divina, *form. de peccatae* madmodum faciunt sancti Angeli in cælis: quia, *subject hu-* ua penitus Deum nolle cogoscunt, *nunquam volunt.* Secunda, *volūt.* gratiam (quod est maioris difficultatis) ut, nimirum, *ad Divin-* um generis labore & studeat investigare & divinare, quænam *S. Greg. 17.* voluntas Dei ad eam amplexandam, ac omni modo *mor. c. 7.* sequendam.

In antiqua lege per varias vias, diversaque media in *1. Reg. 18.* deveniebant cognitionem: per *Sacerdotes*, per *Prophetas*, & per *Somnia*. Primum per Sacerdotes per-
cipiebant voluntatem Dei in rebus dubiis, idque duo-
bus modis, aut per propitiatorium, aut per vestes: Intra-
bant in Sancta Sanctorum, ut consulerent oraculum, &
audiebant vocem loquentis ad se de propitiatorio, quod erat
super arcam testimonij inter duos Cherubim, unde *Ex. lo-*
quebatur eis. Aut se ornabant vestibus sacerdotalibus, *Exod. 28.*
& in veste dictâ *Rationale iudicij* (quia in ipso iudicabat *Cyranus.*
Sacerdos. consulens Dominum, quod esset agendum) audie-
bant dubio proposito Deum respondentem.

Secundo intelligebant voluntatem Dei ex Prophetis, *1. Reg. 1.*
Samuele, Jeremiâ, Elisæo & pluribus aliis. *3. Reg. 14.*

Tertio, per somnia: non quia propriis crederant *Jerem. 42.*
somnia; id enim tanquam superstitiosum prohibitum *Deut. c. 28.*
erat in Deuteronomio; sed quia Deus loquebatur eis *S. Thomas.*
in somno, quod contingebat hoc modo: jejunabant
primo, & per aliquot dies orabant, deinde dabant se lecto
& dormitioni: *Et Dominus per somnium ostendebat eis*
declarationem dubij.

Quem modum consultationis volebat Deus in antiquâ *Abulens.*
lege duas ob causas, ut notat Abulensis. Prima est, ut *loc. cit.*
Hebræos avertere à consultatione & responsis idolorum,
quibus multum erant addicti, & ad quæ in simili occasione
facile confugiebant. Secunda, quia tempore illo sancta
fides non ita bene fundata erat; unde necessarium fuit, ut
Deus suppleret, multisq; dubiis occurrentib; satisficeret.

Aft

Ast tempore legis Evangelicæ cessant hæc
 siquidem fides perfectè stabilita est, & in dolo
 Summus Pontifex, infallibilis fidei regula. Pro-
 pter Deus à nobis exigit alium modum peccati-
 tiam Divinæ suæ voluntatis, & hic est *Finis*
Petite, & accipietis. Et si devotè oraverimus
exaudiet nos certissimè, vel dabit, quod sua
 Quod si igitur in rebus dubiis occurrentibus
 cere velimus, quid Deus à nobis requirat, quoniam
 sanctissima ejus voluntas, cui nos conformemur
 ramus ad orationem: *Cum ignoremus, quid agere*
mus, hoc residui habemus, ut oculos nostros ad Deum finem
dirigamus.

Luc. 11.
 Abulens.
 l. cit.

Reg. 107
 saph. Pa-
 ral. 2.

S. T. 1. 2. q.
 93, a. 2.

S. Aug. 1. 3.
 de lib. arb.
 c. 8.

S. Climac.
 serm. de dis-
 cussione.

S. Bern. ser.
 de subject.

Hum. vo-
 lunt. ad Di-
 vinit.

Alius adhuc superest modus cognoscendi
 tem Dei, nempe, in suo effectu, in voluntate
 rationabili, quemadmodum Sol cognoscitur
 irradiatione. Quotiescunque igitur cognoscimus
 agimus aliquid, quod erit conforme lumini
 fidei, cognoscemus pariter, & exequemur
 Dei: etenim lumen hoc creatum, participatio
 effectus luminis Divini. Hoc idem docet S. Aug.
 dicens: *Quidquid tibi verà ratione melius occu-
 rrit, hoc idem velle Deum.*
 S. Climacus alium adducit modum cognoscendi
 rebus dubiis Dei voluntatem. *Primo, omni-
 sensu expurgato, in quâdam animi tranquillitate
 situe: non permitteudo ab impetu naturali
 ferri magis ad inclinationem hujus quam illius
 Deinde simplici fiducia Patres aut Fratres spirituales
 terroga, atque eorum consilium sine ulla hæsi-
 tanquàm ex Dei ore, accipe. Simile documen-
 suppeditat S. Bernardus, loquens in hunc
 In dubiis suspensam teneas voluntatem, quocumque
 Patrem spirituales interroges, mentem
 que illius desuper perci-
 pias.*

CAP

CAP. IV.

*Fine Conformitatis cum Voluntate Divina,
nimirum, de recta Intentione.*

Conformate nos debemus cum Divina Voluntate,
non tantum in executione; verum etiam in inten-
tione: agendo illud, quod Deus vult, & propter eun-
dem finem, quem Deus vult & intendit.

Intentio, uti docet S. Thomas, est actus voluntatis, *1. 2. q. 12.*

Intendimus unum propter aliud, veluti medium *Art. 4.*

propter finem: & respectu finis hujus bona aut mala

ostendunt nostram intentionem. Si respexeris Deum, tanquam

finem ultimum, erit bona: si creaturam, mala erit.

Recta igitur & pura intentio erit illa, quae Deum inten-

dit propter Deum, aut creaturas propter ipsummet

Deum. Secundum S. Bernardum, prima est per-

fectior, quia dicit otium Magdalena: ubi secun- *In Cant.*

da dicit negotium Marsha, quae versatur circa plu- *Serm. 40.*

rima. Haec nihilominus etiam perfecta est: quia

perfectio operationis non à re operata, sed à fine desu-

mitur, & in hac etiam finis, propter quem quis opera-

tur, est Deus. Ratio, cur Deus actionum nostrarum

statueodus sit finis, est, quia juxta Philosophorum

doctrinam, idem est finis operis & operantis.

Quod igitur omnes creaturae procreatae sunt propter

Deum, propter eundem finem iisdem uti debemus,

secus rectus usus creaturarum non esset; sed abusus.

Præterea gloria & laus operis debetur illius causae &

artifici. Si igitur Deus est prima causa universalis

cunctarum rerum omniumque effectuum, cunctos ad

ipsius gloriam dirigere debemus.

Verum videamus in particulari, qualis debeat esse

finis & motivum intentionis nostrae: ut ea non solum

recta; sed etiam vitae æternæ sit meritoria.

Primo, debet esse supernaturale & Divinum, quod *Ad Frat. de*

Augustinus vocat: *Supernam intentionem Amoris Dei: monte Dei*

&, ut

CAP

c.2. 1. 2. 9. & ut docet Angelicus, elicientis, aut imperantio spectare debet motivum supernum quod aut præcipiat illum actum fieri, aut illum quamvis, secundum alios, omne motivum super ad meritum sufficiat.

S. Bonav. naturalis solum objectivè (ut loquantur Theolog. Tom. 2. De requiritur etiam, ut sit realis subjectivè: ut, ut. Itin. sect. non solum motivum sit supernaturalis, sed etiam p. 1. f. 379 sona operans constituta sit in gratiâ Dei, per quodammodo supernaturalis.

Ratio est, quia, ut probant Theologi, ad ultra gratiam actualem requiritur quoque habidque conforme est doctrinæ Apostoli: Si filius, vult dicere, gloriam deberi Filii Dei: ego qmeretur, debet esse filius adoptivus, qualis fit in gratiâ habituali: & debet operari ut filius, in media gratia actuali.

Secundò, motivum operandi debet esse efficacim: um, sic vera causa movens voluntatem. Utsatis est dicere ore: Domine, hoc sit ad gloriam, & ut Divinam tuam exequar voluntatem, si deinde penderet ab illa movearis propter finem aliquem danum amoris proprii: Non omnia, qui dicit Do Domine, aut Christus, intrabit in Regnum caelorum qui facit voluntatem Patris mei, (habendo vere liter Divinam voluntatem pro motivo) intrabit in gnum caelorum.

lib. 10. conf. aliterius inferioris finis: Minus te amat, Domine (ita cap. 9. quitur Deum D Augustinus) quæ tecum aliquid in Tibi permillum est, inquit D. Augustinus, ut præter Dei, habeas quendam alium finem creatum: hic nullatenus debet esse principalis, sed secundarius, sicut subordinatus. Possunt us amare Deum propter respectu neficia; ast, ut notat S. Thomas, illa debent esse motiva quæ nos magis magisque accendant in amorem Dei, non finis Quia amare Deum, sed non propter Deum, sed propter aliquid Dei, tanquam propter finem, est ordinare Deum in creaturam, quod est peccatum.

S. Thom. neficia; ast, ut notat S. Thomas, illa debent esse motiva quæ nos magis magisque accendant in amorem Dei, non finis Quia amare Deum, sed non propter Deum, sed propter aliquid Dei, tanquam propter finem, est ordinare Deum in creaturam, quod est peccatum.

Quarta

Quartò, si is ille debet esse in specie, & in particulari. *S. Bonav.*
 Non sufficit in genere cunctas offerre actiones mensis
 at diei, sed hæ & illæ in particulari offerantur, necesse
 est, cum intentione, ut dicunt, actuali & præsentia, aut
 actuali & præterita, non tamen retractata: & si foret
 possibile, bonum esset, *singula verba, singulas cogita-*
iones, singulos gressus, cum particulari actu intentionis
 actualis offerre Divinæ Majestati ad gloriam ejus, vo-
 luit Christus Dominus cuidam sanctæ Personæ con-
 suluit.

Neque satis est ad perfectionem, ait Bernardus, offer- *S. Bern.*
 re actiones in particulari solum in principio illarum;
 sed *sæpe & semper recta intentio est innovanda,* in prin-
 cipio, in medio, & in fine. Siquidem, ut benè advertit
 S. Gregorius, hisce tribus temporibus Dæmon nostris
 bonis operibus nititur surripere meritum: *Bona nostra* *S. Greg.*
tribus modis, ait ille, *antiquus hostis insequitur: vel in*
principio intentionem vitiat, vel in itinere supplantat,
vel in fine actionis illaqueat. Quapropter exhortatur
 nos S. Bonaventura, ut opera nostra non duntaxat facia-
 mus *pro Deo, sed ad Deum, & in Deum:* vult dicere,
 ut non solum in principio, sed toto operationis tempore
 procuremus stare uniti Deo, cognoscendo & amando
 eum: ne vincamur à diabolo mericum surripiente no-
 stris operibus.

Hæ sunt intentionis conditiones merito necessariæ:
 intentio itaque debet esse supernaturalis, solitaria,
 efficax, & in particulari, ut jam dictum fuit. Modò
 alias profereamus conditiones, quæ licet non sint ita ne-
 cessariæ: prosunt tamen meriti augmento, operatio-
 numq; nostrarum perfectioni: & sunt tres: multiplicatio
 motivorum, intentio actuum, & actualis usus meritum
 nostrorum cum meritis Christi.

Primum igitur medium conducens ad perfectionem
 meriti, est exercere varios virtutis actus, ordinando il-
 los ad varia motiva supernaturalia. Exempli causâ,
 operari ut obediamus Deo, ut serviamus Deo, propter
 Amorem Dei ad majorem gloriam Dei, ejusque sanctif-
 icæ Matris, &c. & sunt actus obedientiæ, Humilitatis,
 Charitatis & Religionis.

S. Au.

S. Augustinus consulit duo motiva in patiens q
Epist. 297. nempe, Humilitatis & Charitatis: *In omnibus* n divi
rui, dicit ille, *Deo, tanquam bono fonti, da charitatem*. Tert
tibi humilitatem.

S. Pater noster Ignatius duo alia suppeditat, ut p
 obedientiæ & charitatis, juxta consilium S. Basilii
Epist. 1. c. 1. Petri: *Castificantes animas vestras in obedientia* opria
tatis, id est, ex charitate: quod est obedire proprie per
 rem & gloriam Dei.

Quædam alia Persona sanctitate conspicua, boni a
 tati Jesu ascripta duos alios frequentabat fines: et. Ch
 eet, gloriæ celestis propriæ, & gloriæ ac laus. Paul
 Unde semper dicebat: *Ad majorem Dei gloriam, & pro*
vitam æternam. Etenim iidem actus cognitio, volu
 moris, & Gaudij Dei, si considerentur, ut nobis
 feci, sunt Gloria & Beatitudo nostra; si considerentur
 ut nobis extrinseci, sunt Gloria Dei. Et, ut in
 Cajetanus, iidem actus *activè* sumpti, qui sunt *orum*
 cere & amare Deum, sunt gloria, & summum *ostri*
 Bonum; *passivè* verò sumpti, ut sunt esse cogit
 amatum Deum, sunt gloria & laus Dei. In præ
 teria non deest nobis exemplum Christi, qui in
 sua varia habuit motiva, nempe, obedientiæ, Ch
 proximi, & gloriæ Patris.

Hoc igitur sit primum medium, multiplic
 randi motiva, ut multiplicetur etiam & accrescat
 rum: Quia ut bene notat S. Gregorius, in hoc
 progressus perfectionis, ut quis crescat in meritis:
festius conversationis, crescere meritis.

Secundum medium, ut quis operetur bene, multo
 que mereatur, est operari intensè: liquidem, v
 dicebat noster S. P. Ignatius, plus valet unusquis
 intensus, quàm centum remissi. Ad intensiorem
 inde necessarium est, non dividere attentionem, sed
 tam applicare servitio & obsequio Dei, purè per
 rando ejus gloriam. Et ad hanc attentionem plurimum
 conducit: primò, profunda quædam humilitas, dep
 ciendo te ipsum & exeundo extra omne creatum.
 cundò, fides viva, contemplanda Deum præsentem
 ac si oculis corporis eundem spectatores. Tertio
 arde

a in p[ro]videns quaedam charitas, amando Deum ex toto affectu,
omnino dividendo affectum.

Tertium medium est, unire merita nostra cum meri-
tis Christi: horum enim intuitu longè majus promere-
bitur peccatum, quam meremur per nostra sola: &
cum s[an]ctissimo Patri aeterno offerre merita Christi tanquam
debita propria, in quantum constituimus unam eandem mora-
re propriam personam cum Christo, veluti membrum unam com-
muni personam naturalem cum capite. Ut de infertur,
picua, bona bona, quibus gaudemus, nos habere à Christo,
at fines ex Christum, & in Christo, ac dicere posse cum
e ac laudat. Paulo: Ex ipso & per ipsum, & cum ipso sunt omnia.
gloriam, & ex ipso, veluti à causa efficiente gratiae nostrae habi-
tudo, & actualis: per ipsum, veluti à causa meritoria
in nobis eiusdem gratiae: & cum ipso, veluti à nostro Capite,
confidimus meritis conjugimus nostra. Quapropter
et, ut loquitur Apostolus: Ipsi honor & gloria in saecula saecula
sunt creatorum, tanquam primae causae, fonti & origini & totius
mundi nostri boni.

Rom. ii.

Quod idem expendit Sacrum Concilium Tridenti-
num hisce verbis: Non habet homo, unde gloriatur,
sed omnis gloriatio nostra ex Christo est, in quo vivimus,
in quo meremur, in quo satisfacimus, facientis fructus di-
gnos poenitentia: qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur
Patri & per illum acceptantur à Patre.

Sess. 14. c. 8.

Concludam hinc caput monito quodam S. Gregorij.
Consultit, monetque hic sanctus Doctor nos debere esse
monoculos, ita, ut in nostris actionibus dexterum oculo
solum solum teneamus apertum, qui intueatur & contem-
pletur Deum; alium verò (ne contueamur creaturas)
contineamus oclusum: Ad solum Deum visus acumen
dirigere, in ceteris omnibus caecum esse. Quemadmodum Cant.
currentes in stadio pro praemio (& est exemplum S. Joan.
Chrylostomi) ad unum solum spectant Regem in medio se-
dentem: & ad nutum illius attendentes, totam multitudi-
nem despiciunt, plebem non curant. & tunc solum animo
extollantur, gaudent & laetantur, cum ille eos coronaverit.
Hic est oculus simplex, quem ut habeamus, monemur
à Christo: Simplex, ut opponitur duplicitati, ut exponit
S. Thomas,

F

CAP. V.

LOVSI
LORRET
OV

CAP. V.

Qua ratione omnis propria voluntas
fugienda sit.

S. Bern. Tom. 1. serm. 3. de Resur. Optimum medium, ut exequamur Dei voluntati, est spoliare nos propria voluntate. Voluntas inquit Bernardus, est, qua non est commissa Deo & hominibus, sed nostra tantum: qua non volumus, non ad honorem Dei, non ad utilitatem vicini; sed propter nosmetipsos facimus: non ut placeat Deo, & prodesse fratribus; sed satisfacere motibus animorum. Non reperitur in rerum

Idem l. cit. & serm. de Sacr. Bap. monstrum adeo ferrox, neque tam crudeliter licet est propria voluntas: Cavemus ergo voluntate, tanquam a vipera pessima & nequam, & qua sola damnare potest animas nostras. Haud delus bestia, fera pessima, rapacissima lupa, & savissima.

Vnum, quantum in Deo displiceat propria voluntas, videmus: Quo furore Dominum Majestatis nostrae audiant & timeant servi propriae voluntatis. Propria ipsam subtrahit ab obsequio Dei. Secundo, dirigit filia quae sunt Dei. Ter id, quantum in se est, perimit ipsum Deum, quia vult, eum esse impotentem, insipientem: quia vellet, Deum peccata aut vindicasse aut velle aut ea noscere.

Jure merito igitur omnis propria voluntas a Deo odio habenda ac fugienda est: ut potestatis, quae in principum iniquitatis, mortis infusio, destructio virtutum. Idque consilium Salvator, cum ait: Qui in vitam aeternam custodit eam, quando non accipit propriam eam, sed communis cum voluntate Dei accipit propriam amplius, sed Dei quaerit gloriam. Ut optineamque a virtute S. Bernardus, dimittentes propriam voluntatem, nihil amittimus, imo & lucratur plurimum.

mutantes illam in melius. Etenim, cum humana nos
cumus voluntate, Divina nobis appropriamus.

At qui penitus cognoscere desiderabit, quanta sit
tala voluntatis perversitas & malitia, consideret,
quanta sit Divinae voluntatis Bonitas: nam ut bene
notat Anselmus: *Voluntas propria illa est, qua est contra* Anselm.
voluntatem Dei. Igitur si Voluntas Dei est quoddam
bonum, quod continet omne bonum, summum & in-
divisibile bonum; propria voluntas e contrario erit ma-
lum aliquod, continens omne malum, summum & in-
divisibile malum. Semper ergo ob oculos considerationis
habenda sunt haec duo termini, veluti duo extrema
inter se infinite sibi invicem opposita: *Summum bonum, &*
non incommensurabile summum malum. Revereri, totoque cordis affectu
contemplari debes Divinam voluntatem; propriam autem
in rebus fugere & odio habere.

CAP. VI.

De Consolatione & gaudio, quod percipit Dei executurus voluntatem.

Consolatio & gaudium in executione Divini bene-
placiti, in rebus praesertim ex natura sua nocivis &
afflictivis, non excedit & superat duntaxat vim Naturae;
verum etiam a Cancellario Parisiensi vocatur *Miracu-
lum Gratiae.* Quod naturam a propria consideratione
& tristitia sublevat, erigitque ad considerationem &
gaudium rerum Divinarum. Hic est modus, quo Di-
vinam voluntatem adimplere debemus, non lubenter
tantum, sed etiam letanter: talis enim est Divinae vo-
luntatis dulcedo, ut sit ipsa dulcedo per essentiam: & ubi-
cunque reperitur, etiam in rebus amarissimis, confert dulce-
dinem. Unde optime dicebat Sanctus quidam: *Voluntas*
Dei semper est cum gaudio: esto namque crux & tribu-
latio ex natura sua minime dulces sint & appetibiles;
conjunctione tamen cum Divina voluntate supra modum
efficiuntur delectabiles & desiderabiles: veluti Sancti id
experimento suo comprobant.

*Gerf. 2. p.
serm. de
solem. 55.*

*Rusbrochi
de virtut.
6. 5.*

Si, ut rerum naturalium referunt Scriptores, per
salsa & amara contingens aut pertransiens aliquid
vas cereum, propriam deserit amaritudinem, et
efficitur; quanto magis dulcorabuntur tribulationes,
& tristitia nostrae, si pertransierint dulcissimam
tatem Dei? ex quo licet inferri: Fieri non potest
aliquis pro gloria Dei quidquam sustineat quod
quod patitur, saporem quandam Divinitatis
Sic lux in tenebris lucet, &c.

Rusbroch ubi sup. c. 9.

Verum pergamus nunc ad modum practicum
percipere valeamus hanc consolationem in tribu-
tionibus, ac cum Apostolo dicere possimus: Respon-
sione, superabundo gaudio in omni tribulatione
nostra. Respondet Gerson, hanc consolationem
quiri duplici consideratione (supponendo doctri-
Theologicam, quod appetitus inferior movetur
petitu superiori consideratione rationis) Prima
sideratio paternae Dei providentiae omnipotentis
sapientissimae & vigilantissimae, ut propter cog-
ac velit mediante omni successu, sive prospero
adverso, procurare nostrum bonum. Secunda
apprehensio objecti honesti & convenientis: con-
tando, objectum nos mortificans, non tantum
selle rationi conforme, sed etiam utile ad finem
aeternae assequendum.

2. Cor. 7. 2. p. ferm. de Sol. SS.

Et quamvis hoc gaudium spiritus in tribulatione
nis frequenter non sit sensibile; semper tamen, ut
runt Sancti Patres, intelligibile est ex parte intellectus
de sanctis. licet non percipiatur ex parte affectus. Quamvis
Sac. dum Beatus in caelo videndo solum summum bonum
esto non gauderet & frueretur illo, felix tamen re-
reitur: ita anima ex consideratione sola magni
boni mortificationis, tamen alia non subsequens
consolatio, contenta tamen efficitur; ita assequenda
dam sanctus: Purum Deo impendere honorem. Dicitur
de virt. c. 9. sapore carere non potest: etsi nihil aliquando percipit
sensibiliter non potest tamen illud non sapere, cum ad
nam Dei gloriam fieri cognoscitur. Unde idem dicitur
hoc suppeditat documentum: Quidquid nobis evenit
pro

Sto opusc. de sanctis. Sac.

Rusbroch de virt. c. 9.

scrip
ens al
dinem
ur trib
ciffim
eri non
o quia
arari p
aaticum
em.

us per Deum transire debet; ubi saporis condimentum
ens aliquid accipiens, totum Divinum efficitur.
Pro praxi igitur faciendi voluntatem Dei, modo jam
cto, sufficit amore crucem, & in eā gaudere amore:
quodam & gaudio saltem appreciativo; si non affectivo:
hac ratione aliquo modo iustabimur Christum
Dominum, qui fuit simul dolens & gaudens in passio-
ne suā. Dolens, quo ad partem inferiorem. Gaudens,
quo ad partem superiorem propter beatam Dei visio-
nem.

CAP. VII.

*Quod Voluntas Dei facienda sit in terrā,
ut sancti Angeli eandem exequan-
tur in cælo.*

Ad perfectionem virtutis hujus non sufficit, ut ad-
impleatur cum lætitiā & gaudio etiam in rebus
voluntas Divina; sed & conveniens est, si sequi velimus
Christi consilium, ut ad illam conformitatis eminentiam
& perfectionem aspiremus, quam sancti Angeli habent
in cælo.

Dux à Divo Bernardo distinguuntur species volun-
tatis in Deo: *Voluntas faciens & voluntas facta. Vo-
luntas faciens creat, & voluntas facta beat.* Voluntas
faciens creat totum id, quod illi placet: voluntas facta
est, quæ beatificat & felices reddit eos, qui illam faciunt.
Utamque experti fuere sancti Angeli: *Quia Voluntas
Domini, qua prius Angelos creavit faciens: eosdem post-
modum in eis facta beavit. Et hæc est summa felicitas
Angelorum; quod voluntas Dei facta sit voluntas eorum.*
Hæc est unio Angelorum in cælo, quo ad voluntatem:
& eam homines in terrā imitari debent. Unde idem
S. Bernardus subjungit, *Hoc oremus, ut fiat voluntas
Dei sicut in cælo & in terrā; ut sicut Angelus, sic & homo
adhaerens Deo unus cum eo spiritus sit.* Ad hanc igitur
perfectionis eminentiam attingendā, anima supponere
F 3 debet

S. Greg.
S. Bon.

debet altissimam quandam mortificationem & abnegationem: Et fieri extra mundum, extra corpus, extra spiritum & primo, extra & super mundum & terram, & intra mundum superiorem caelorum renunciando divitiis, cunctis honoribus vanae & contenta divitiis & honoribus terrenis: corpore habitando in terris, ac mente commorante in caelis: Secundo extra & supra carnem fieri puritatis, & intra puritatem in carnem sanctae similitudinis Christi: concipiendo & auferendo carnem naturalem & commoditatem corporis & sensus: habitando in corpore Christi, ut vivat de spiritu Christi. Tercio fieri extra & supra spiritum creatum, & intra spiritum creatum: omnem propriam voluntatis actionem & querendum, etiam circa bona spiritualia virtutis & gloriae: & immergendo ac transformando totam in solam & puram voluntatem Dei, ita ut voluntas non sua, sed Dei sit: non sit differens, sed una cum voluntate Dei. In hoc ultimo actu totalis unionis, unionis & transformationis in increatam voluntatem Dei: omnis nostra consistit perfectio, felicitas & gloria. Siquidem tunc voluntas nostra, confusa

1. Cor. 5. ait Apostolus, unus spiritus est. Quod, ut

S. Basl. de SS. Patres idem est dicere: Unus Deus est, non per se, sed per participationem: accedente quidem homini

S. Bern. de participationem natura, veritatis & beatus iudicis Dei.

S. Ansel. in vita solus. Quod si huius petitis rationem, respondebitur

S. Ansel. in hum. lo. 11. & in hac unione voluntatis nostrae cum voluntate

Henr. de mystica potest dici Deus: sic ferrum candens & ignitum.

Theol. lib. vocamus.

3. c. 24. Alia adhuc inest proprietas conformitatis beatorum

D. T. 1. 2. q. Angelicae cum voluntate Divinae, quam etiam

19. art. 10. possumus: Angelus & Beatus in caelo, in omnibus & in

Henr. de gustu rebus particularibus, & in omnibus modis & in

mystica genere, adimplent voluntatem Dei: ad quod homo

Theol. lib. me obligatus est, quia in omnibus rebus particularibus

1. c. 10. nescimus (uti noverunt Beati in statu gloriae) quid Deo

velit à nobis: neque tenemur facere omne bonum

quod Deus vult; sed bonum, quod Deus à nobis fieri
 vult, est conformare nos voluntati Dei in genere
 causa efficientis, aut formalis, non in genere causa ma-
 teriali.

Hanc perfectionem imitari possumus: primo, in o-
 mnibus rebus particularibus exhibendo obedientiam
 nostro superiori aut Confessario, in quantum ipse est
 executor voluntatis Dei: secundo, sequendo lumen
 rationis & fidei, in quantum est participatio Divini lu-
 minis, æternæque Dei legis.

Prioreâ nos confirmare possumus voluntati Dei
 more Angelico in omnibus causis: primo, in ratione
 causæ materialis: hoc idem volendo, quod Deus
 vult: secundo, in ratione causæ efficientis, volendo
 id, quod Deus vult à nobis: tertio, in ratione causæ
 formalis: operando in gratiâ: quarto, in ratione causæ
 finalis: operando propter alium finem gloriæ ejus.
 Et cum hæc operandi perfectione exaudita erit ora-
 tio nostra, quem indices recitamus dicendo: *Fiat vo-
 luntas tua, sicut in caelo ab Angelis: ita in terrâ ab
 hominibus.*

CAP. VIII.

De actibus virtutum exercendis in praxi Con- formitatis cum voluntate Dei.

Inter alios paternos Divinæ Providentiæ actus, quos
 Divina Bonitas populo Hebræo exhibuit in itinere &
 progressu per desertum ad terram promissionis, singu-
 laris extitit exhibitio columnæ nubis & ignis pro ducere
 eidem signatæ die noctuque: *Domini autem præce-
 debat eos, ad ostendendam viam in columnâ nubis per diem,
 & in columnâ ignis per noctem.*

Figura hæc fuit populi Christiani, qui per desertum
 mundi hujus conducendus erat non ad terram, sed ad
 caelum promissum securis non ducatu, & fidelis non Salvo-
 conductu voluntatis Dei, quæ instat columnâ nubis

nos defensusi a erat ab ardore cuiuscunque vitio. Support
reni amoris, & columnæ ignis in star cœlesti. Dimbet nost
ris a ceptura erat igne. Lagend

Num. 10.

Ulyssæ ducatum columnæ aderat quoq; Hebraeus ducti
Dei: *Arca Domini præcedebat eos.* Cum hâc tamen cert
tiâ, ut primarium agere duces columna, sequentem non
verò Arca: hæc enim non nisi ad modum columnæ motu in
vebatur, ita quidem, ut mediante Arcæ motum me
venient in cogitationem motus columnæ: & sic sum
quendo iter monstratum sibi ab Arcâ, profectus. In pri
simul itineris motum, quem faciebat columna, licet ad
hanc mysticam Arcam non nisi Sanctissimam Virg. Prim
Mariam intelligendam esse affirmabimus: et magis, ac
curissima nostra conductrix est inter summa manifest
hujus pericula, ipsaque mediante cognoscimus viam, vel
tatem Dei, viresque, ut illam exequi possimus. Sec
petramus, te esse

Hæc igitur veri Christiani hominis statuentis: Christi
perfectio: siquidem Populus Dei, ubicunque, Christ
columnæ & arcæ sequebatur, non à proprio
proprioque movebatur iudicio; sed juxta directio
Ter

Num. 6.9.

28 & 20.

Dei ei exhibitam per columnam & arcam: Ad & de tu
rium Domini proficiscebantur: Et ad imperium illius Qu
bant tabernaculum: ad imperium Domini in sanctis
teriora, & ad imperium illius deponebant. Qu & duc
verò ex se movebantur, non expectando prævium Qui
motum, subito Divinam experiebantur punitionem t
veluti evenit, quando pugnantibus contra Dominum pure p
tatem cæsi fuerunt ab Amalechitis, quia processerunt ejusq
ad pugnam, dum *Arca non recessit de Castris.* Ad In
dem modum quilibet Christianus ad imperium Domini Pri
euncta sua negotia incipere, & ad imperium Domini quali
eadem terminare & intermittere debet: semper talem
culos considerationis habendo columnam voluntatem
Divinam, uti & Arcam devotionis, & amorem B. Virg. Sec
& lab

Num. 14.

Insuper nobis cavere debemus, ne in pœnam peccato
rum nostrorum tantâ privemur gratiâ & lumine: ut
luti eventus Hebræis, qui, ubi in aliquem incidit
defectum & peccatum, *nubes recedebat, quæ erat
tabernaculo.* Prob

Num. 6.2.

tabernaculo.

Supposita igitur hac veritate, quod, nimirum, in qua-
 liscumque nostra actione & occasione, quæcunque sese, sive
 legendum, sive ad patiendum obtulerit, sequi debeat
 Hebraeus ductum Dei ac Divini luminis: necesse est, actio
 tantum interna com tetur internam: ac nostrum sequamur Du-
 , sequentem non corporis motu duntaxat; sed multò magis
 columnam suam, pluribus, nempe, virtutum actibus: hisce
 morantim mediis operatio nostra conformatur primæ
 : & summa regulæ Voluntatis Divinæ.

In principio ergo actionum & mortificationum hos
 elicitur actus.

Primum fidei, credendo firmiter Deum velle, ut hoc
 agas, aut pariaris: dum hanc suam voluntatem nobis
 manifestat per viam præcepti, aut consilij, aut obedi-
 entiam, vel inspirationis internæ, &c.

Secundum humilitatis: considerando indignum
 te esse, ut hoc, quod Deus vult, agas aut pa-
 riaris: faciendo in hoc voluntatem Dei, imitando
 Christum, & lucrando præmium gratiæ & glo-
 riæ.

Tertium diffidentia: de teipso prorsus diffidendo,
 & de tuis viribus.

Quartum fiducia: planè confidendo in Deo, & in
 sanctissimâ eius Matre, tuâ, utpotè, singulari Protectrice
 & ductrice per omnes peregrinationis vias.

Quintum & ultimum oblationis: offerendo actio-
 nem tuam, aut passionem simul cum meritis Christi,
 pure propter amorem Dei, & ad majorem gloriam Dei,
 ejusque sanctissimæ Matris.

In istis actionibus duos alios elicitur actus.

Primum considerationis, considerando, videlicet,
 quali, quantâque perfectione Christus existens in terrâ
 talem exercuerit actum.

Secundum imitationis, impendendo omnem curam
 & laborem, ut Christum imiteris.

In fine istarum actionum duos pariter exercebis
 actus.

Primum gratiarum actionis, gratias agens Domino
 pro bona istius operis executione.

Secundum petitionis, humiliter rogando veniens peccator, perfectionum à te commissarum in opere isto.

Et quodocunque non adesse sufficiat totus appropinquat exercendi omnes actus jam enumeratos. Et non erit in principio actionum duos solos elicere ad gloriam fidei, charitatis alterum, dicendo: Christus juvencus hoc, & purè propter amorem Christi illud exequatur attendendo cognoscendo Christum, tanquam primum propositum. Cum & ultimum finem tuarum actionum.

Ex hoc sancto exercitio (ad quod in ultimum etiam modo, conducet applicatio particularis examinis) maxime promeretur utilitas.

Prima, continua presentia Dei.

Secunda, ut bene perfecteque omnia exequatur proficiat.

Tertia, continuum meritum.

Quarta, ut quibuscunque casibus occurrentibus inobediabilis & constans permaneat, nec minimè turbetur. Hic legitur de Beata Catharina Genuesi, que talis stabilita erat in conformitate cum Divina voluntate ut quocunque casu occurrente non nisi id, quod Divina voluntas liter habebat, voluerit & desiderarit: hoc enim placens Dei voluntatem, cui in omni occasione desiderabat conformare, à se adimpleri judicabat.

Quota utilitas est continuum gaudium spirituale quale habet Beati in cœlis, qui non tam deperdunt gloria, quam quod cum eadem fiat voluntas Dei: gaudent & gaudent.

Pro clausula dictorum in hac praxi consideranda anima mea id, quod summo opere notat S. Augustinus De agone. *Omnis creatura, inquit, velut, nolit, uni Deo Christiani. suo subjecta est.* Nulla in totâ rerum universitate peccat: creatura, que possit subterfugere executionem Divina voluntatis: velit, nolit, necesse se submittat voluntati Dei; ast cum hac dicitur subiungit idem sanctus: *inustus, ut filius ex voluntate: peccator, ut servus ex necessitate.*

ut docet S. Thomas, *inustus subiicitur ex parte voluntatis, quia facit id, quod est conforme Voluntati Dei.*

In eius vita.

De agone. Christiani.

1.2. q. 93. art. 6.1. p. q. 22.

do veni peccator, ex parte passionis, quia patitur id, quod pro-
 illo. creari secundum legem justitiæ Divinæ. Et S. Ansel-
 mius appositam hujus profert similitudinem de celo:
 merita aut non potest quis fugere à celo, nisi appropinquando
 eere ad glo, scilicet, in parte oppositâ: sic qui fugit à voluntate
 Chriſti jubente, incurrit in voluntatem punientem, per vo-
 i exequentem aatem permittentem.

Cum igitur subrefugere nequeas, quo minus facias
 voluntatem Dei, procura eandem exequi omni meliori
 modo, quo potes; non coactè instar servi, sed libenter
) max promptè instar filij. *Vniversa propter semetipsum ope-* Prov. 16.
ratuſ est Dominus: impium quoque ad diem malum.
 Omnia creavit Deus, etiam peccatores propter gloriam
 exequentiam: aut principaliter ad ostendendam Divinam suam
 justitiam. Tu tamen conaberis Divinam exaltare mi-
 sericordiam, dicendo cum Propheta: *Misericordias Do-* Psal. 88.
mini in æternum cantabo.

Hic debet esse scopus tuarum cogitationum, deside-
 riorum tuorum finis, terminus orationum & petitionum
 tuarum: *Domine, doce me facere voluntatem tuam,* Psal. 142.
 quam exequat. *Qua sit voluntas tua, Domine, bene* Rom. 12.
placens & perfecta. Non qualicumque modo, & in
 desideria quacunque re contentus sum tuam exequi voluntatem;
 sed in eare & modo, qui ad summam & infinitam tuam
 vergit gloriam, eandem facere desidero & volo. *Quia*
Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: Spiritus Psal. 142.
tus enim tuæ sanctissimæ voluntatis conducet me, uti
spero, in infinitam misericordiam tuam, in terram
rectitudinis, ubi nulla est obliquitas peccatorum, quæ est Bellarm.
terra viventium, sancta paradisi patria. Hæc fuit con-
tinua Sanctorum oratio: Hic est optimus orandi mo- Rusbroch.
dius: Da mihi, Domine Deus, quicquid volueris, de virt. c. 3.
& fac mecum in omnibus secundum gratissimam volun-
tatem tuam, tamen meæ dispiceat ac repugnet
voluntati. In hoc orandi modo reviviscebatur, per-
ficebaturque se Spiritus S. Francisci Xaverij: Da
michi, Domine, ajobat, Sanctissimæ voluntatis tuæ & In ejus vi-
plane agnoscendæ, & omninò exequenda facultatem. &c.
Amen.

Divi-

Divinam deprecare voluntatem, ut velut sanctitas sanctificet corpus & animam tuam: tanta regula dirigat cursum tuum: ac sicut in aeterna gloria te efficiat beatum cum executione voluntatis in terris, & beatorem cum visione coelis.

O voluntas altissimi sanctissima, potentissima, cunctissima, exspolia nos voluntate nostrâ, & duc.

O beara unio, O sc̄elix transformatio, O metaphis Divina, O mutatio dexteræ Excelsi! mutam voluntatem tuam cum voluntate Dei: velle & cum tuâ, velle cum Divinâ: vivere & cum tua, vivere cum Divinâ: operari & cum tuâ, operari cum voluntate Divinâ: mutam vitam cum vita, peccatum cum gratia, poenam cum summum malum cum summo & infinito. Fiar, O Domine, hæc transmutatio veluti dignatus es facere in dilecta tua famularina Senensi. Accipe cor nostrum, & tuas nostras annihilas voluntates, & tuam nosse funde.

S. Greg. 28. Ut fiat cor nostrum immaculatum, purificatum, mor. a quo catum: ut nihil temporale in eis, quæ agunt, prima

S. Bonav. sed totum se in soliditate aternitatis figat, quia operat de 7. itin. in aternis stabilitur. Cor nostrum non sit amplius operat sc̄t 2. fol. strum, sed tuum: ac veluti tuum custodi, reg sequere dirige illud ad finem suum æternæ beatitudinis, tonôm ipse es: & tibi sit gloria, tibi honor: tibi, & cœlesti vivat cum sanctissima Matre tua: donando immo omnes

Hugo. Bonav. Cant. 3. qua ducit ad tentionem nostri vitæ huius, & summi boni: Tenui, nec dimittam.

✠ (20)

✠

EXER